

Bot

populistische toer te begeven. Ik zag toen al een redenering aankomen in de trant van: u bent tegen deze grondwet en dus tegen Europa; u bent tegen Turkije en dus tegen de islam. Zo gaat het niet. Het probleem is het ontbreken van een definitie van Europa. Daar ligt het probleem. Turkije is niet het probleem. Europa is het probleem. Als die vraag voortdurend wordt ontweken en als ministers in het kabinet elkaar tegenspreken, waarom is het dan zo moeilijk om dat toe te geven en daar excuses voor aan te bieden? Dan kunnen wij met een schone lei beginnen. Ik zit daar echt mee.

Minister **Bot**: Dat spijt mij zeer, maar dan zou ik u zeggen: kijkt u ook eens naar wat ik in mijn Humboldrede gezegd heb over betrokkenheid van de burger en de manier waarop wij daarmee moeten omgaan. Het is vandaag in een ander dagblad nog eens uitvoerig aangehaald. U kunt mij niet verwijten dat ik populistische taal heb uitgeslagen. Ik heb zowel tijdens de campagne als ook daarvoor altijd getracht duidelijk uiteen te zetten wat de toekomst is en wat de toekomst moet zijn van de Europese Unie en hoe wij daarin staan. Wij hebben nu toegezegd dat wij bereid zijn om die positie te heroverwegen en dat wij met een nieuwe visie zullen komen op die toekomst en dus ook op de positie van Nederland in dat Europa. Dat zal overigens moeten geschieden in samenhang met wat de andere lidstaten van de Europese Unie vinden. Ik denk dat wij dan het debat moeten aangaan over de vraag of wij wel of niet populistische taal hebben uitgeslagen. Ik distantieer mij daarvan. Ik geloof niet dat ik ooit populistische taal heb uitgeslagen.

De heer **Herben** (LPF): Voorzitter.

De **voorzitter**: Nog één keer.

De heer **Herben** (LPF): Mag ik dan concluderen dat dit illustere trio – populistisch zou ik gewoon zeggen De Drie Muskietiers, maar goed, dat is wat anders – voortaan de regie naar zich toe gaan trekken, zodat andere ministers, ik noem Donner, Remkes of Peijs, niet langer meer uitspraken doen waarmee niet alleen de Kamer, maar ook de bevolking in verwarring wordt gebracht?

Minister **Bot**: Ik word gaarne de

vierde Muskietier, wat dat betreft, mijnheer Herben.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel u voor om na een schorsing van vijf minuten te stemmen. Gezien het karakter van de motie van het lid Wilders stel ik u voor, dan ook direct over alle moties te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Aan de orde zijn de **stemmingen** over moties, ingediend in het debat over de **uitslag van het referendum van 1 juni 2005 over het Europees grondwettelijk verdrag**, te weten:

- de motie-Wilders houdende opzegging van het vertrouwen in de regering (29993, nr. 13);
- de motie-Van Bommel c.s. over een brede maatschappelijke discussie (29993, nr. 14);
- de motie-Herben/Wilders over een referendum over de toetreding van Turkije (29993, nr. 15);
- de motie-Herben c.s. over een onafhankelijk onderzoek naar de eigen referendumcampagne (29993, nr. 16);
- de motie-Halsema over de mogelijkheden van een parlementair onderzoek naar de toekomst van de Europese Unie (29993, nr. 17).

De **voorzitter**: Ik meld dat het lid Lazrak afwezig is.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

□

De heer **Herben** (LPF): Voorzitter. Mijn excuses dat ik vijf minuten nodig had om met de fractie overleg te plegen over de motie van wantrouwen van de heer Wilders. Ik kan niet verhelen dat mijn vertrouwen in dit kabinet vandaag een behoorlijke deuk heeft gekregen. Ik ben van mening dat de toezeggingen onvoldoende zijn. Het stoort mij dat terwijl het gisteren zo gemakkelijk was – je zegt gewoon “ja” of “nee” bij een referendum – het zo moeilijk uit de mond komt dat de campagne naar de burgers op een manier

gevoerd is waarop hij niet had mogen worden gevoerd.

Alles afwegende is dat een gele kaart waard. Een gele kaart, met de wetenschap dat in dit huis een rode kaart in het spel zit, wat in Europa niet het geval is. Mijn fractie zal de motie van wantrouwen niet steunen.

In stemming komt de motie-Wilders (29993, nr. 13).

□

De **voorzitter**: Ik constateer dat de Groep Wilders voor deze motie heeft gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Bommel c.s. (29993, nr. 14).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de VVD tegen deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat zij is aangenomen.

In stemming komt de motie-Herben/Wilders (29993, nr. 15).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de Groep Wilders en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Herben c.s. (29993, nr. 16).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, de Groep Wilders en de LPF voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Halsema (29993, nr. 17).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GroenLinks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.